

АНОТАЦІЇ

УДК 334.716

Рецензент:
Македон В.В.,
д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри міжнародної
економіки і світових фінансів
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

С. В. Адонін

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Досліджено проблеми, перспективи та особливості розвитку підприємництва в Україні. Увагу приділено адаптації малого та середнього бізнесу до умов воєнного стану, а також державній підтримці його розвитку через обмежений доступ до фінансових ресурсів, впровадженню інновацій. Визначено ключові перешкоди для забезпечення інклюзивного розвитку підприємництва та напрями їх вирішення. Проаналізовано роль державних програм підтримки, зокрема грантів та пільгового кредитування, у стимулюванні розвитку малого та середнього підприємництва. Запропоновано шляхи покращення взаємодії держави з бізнесом та створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва в повоєнний період.

Ключові слова: стратегія розвитку, підприємницька діяльність, малий та середній бізнес, державна підтримка, інноваційний розвиток.

The problems, prospects and peculiarities of entrepreneurship development in Ukraine are investigated. Attention is paid to the adaptation of small and medium-sized businesses to the conditions of martial law, as well as state support for their development due to limited access to financial resources, and the introduction of innovations. The key obstacles to ensuring inclusive entrepreneurship development and ways to address them are identified. The role of state support programs, including grants and concessional lending, in stimulating the development of small and medium-sized enterprises is analyzed. Ways to improve state-business interaction and create a favorable environment for entrepreneurship development in the post-war period are proposed.

Keywords: development strategy, entrepreneurship, small and medium-sized business, government support, innovative development.

Рецензент:
Яровенко Т. С.,
д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри економіки,
підприємництва та управління підприємствами
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

Л. Ю. Гордєєва-Герасимова, О. В. Базик

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-СТРУКТУРАМИ

На сьогоднішній день відбувається активний розвиток інформаційних систем та технологій, який сприяє впровадженню діджиталізації усіх сфер діяльності суспільства. У тому числі бізнес-структур. Наразі саме запровадження інструментів діджиталізації є тою конкурентною перевагою для багатьох бізнес-структур, яка допомагає не тільки утриматись на певному рівні, а й також і піднятися вище по конкурентним сходинкам.

В роботі досліджено сутність процесу діджиталізації, досліджені різноманітні діджитал-інструменти, використання яких допомагає значно знизити витрати на застосування сучасного програмного забезпечення та обладнання (хмарні технології), аналізувати великі масиви даних (Big Data) для виявлення певних тенденцій в різних напрямках діяльності, ефективно взаємодіяти з клієнтами та партнерами (CRM та генеративний штучний інтелект) та інше.

Ключові слова: інформаційні технології, діджиталізація, аналіз великих даних, генеративний штучний інтелект.

Today, there is an active development of information systems and technologies, which will lead to the implementation of digitalization in all spheres of society. Including business structures. Currently, it is the introduction of digitalization tools that is the competitive advantage for many business structures, which helps not only to stay at a certain level, but also to climb higher on the competitive ladder.

The work examines the essence of the digitalization process, examines various digital tools, the use of which helps to significantly reduce the costs of using modern software and equipment (cloud technologies), analyze large data sets (Big Data) to identify certain trends in various areas of activity, effectively interact with customers and partners (CRM and generative artificial intelligence) and others.

Keywords: information technologies, digitization, big data analytics, generative artificial intelligence.

Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі, К. С. Совгир

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР

В роботі проаналізовано вплив цифрових технологій на інноваційний розвиток підприємств у забезпеченні конкурентоспроможності сучасних бізнес структур. Обґрунтовано, що інноваційний розвиток суб'єктів підприємництва в умовах цифровізації є критично важливим для конкурентоспроможності та стійкості сучасних бізнес структур. За результатами аналізу теоретичних підходів до визначення інновацій встановлено, що вони забезпечують конкурентні переваги та є невід'ємною частиною життєвого циклу успішного підприємства. На підставі аналізу існуючих наукових підходів визначено, що цифровізація бізнес-процесів є комплексним процесом та потребує інтеграції різних наукових підходів і може бути застосовано в залежності від конкретних потреб та цілей підприємства. Основну увагу приділено трансформації бізнес-моделей, автоматизації процесів, використанню великих даних і впровадженню нових технологій. На підставі аналізу закордонного досвіду впровадження цифрових інновацій у різних галузях економіки визначено основні проблеми та виклики цифровізації сучасних бізнес структур та запропоновано шляхи їх подолання. Розроблено практичні рекомендації щодо інтеграції цифрових інновацій у стратегії розвитку підприємств. Досліджено сучасні науково-методичні підходи до управління інноваційним розвитком сучасних бізнес структур. Запропоновано схему взаємодії процесів управління інноваційним розвитком в забезпеченні конкурентоспроможності бізнес структур, а також розроблену матрицю взаємозв'язків між процесами управління інноваційним розвитком та забезпеченням конкурентоспроможності бізнес структур. На основі визначених елементів процесу управління інноваційним розвитком в забезпеченні конкурентоспроможності бізнес структур, розроблено процесну модель управління інноваційним розвитком бізнес структур в умовах цифровізації, яка має вигляд замкнутого циклу та передбачає реалізацію п'яти етапів, а саме: визначення та аналіз потреб ринку та технологічних трендів, оцінювання потенціалу бізнес структури та розробка стратегії управління інноваціями, розробка та відбір інноваційних проєктів, їх реалізація, аналіз результатів та коригування стратегії та моніторинг та контроль результатів.

Ключові слова: інноваційний розвиток, цифровізація, конкурентоспроможність, бізнес-структури, інноваційні проєкти, процесна модель.

The paper analyzes the influence of digital technologies on the innovative development of enterprises in ensuring the competitiveness of modern business structures. It is substantiated that the innovative development of business entities in the conditions of digitalization is critically

important for the competitiveness and sustainability of modern business structures. According to the results of the analysis of theoretical approaches to the definition of innovations, it was established that they provide competitive advantages and are an integral part of the life cycle of a successful enterprise. Based on the analysis of existing scientific approaches, it was determined that the digitalization of business processes is a complex process and requires the integration of various scientific approaches and can be applied depending on the specific needs and goals of the enterprise. The main attention is paid to the transformation of business models, automation of processes, the use of big data and the introduction of new technologies. Based on the analysis of foreign experience of implementing digital innovations in various sectors of the economy, the main problems and challenges of digitalization of modern business structures are identified and ways to overcome them are proposed. Practical recommendations on the integration of digital innovations into the development strategy of enterprises have been developed. Modern scientific and methodical approaches to managing the innovative development of modern business structures have been studied. A scheme of interaction of the processes of managing innovative development in ensuring the competitiveness of business structures is proposed, as well as a matrix of relationships between the processes of managing innovative development and ensuring the competitiveness of business structures is developed. On the basis of the identified elements of the process of managing innovative development in ensuring the competitiveness of business structures, a process model of managing innovative development of business structures in conditions of digitalization has been developed, which has the form of a closed cycle and involves the implementation of five stages, namely: definition and analysis of market needs and technological trends, assessing the potential of the business structure and developing an innovation management strategy, developing and selecting innovative projects, their implementation, analyzing the results and adjusting the strategy, and monitoring and controlling the results.

Keywords: innovative development, digitalization, competitiveness, business structures, innovative projects, process model.

УДК 338.22.021.1

Р. В. Іванов, Ю. В. Гуртовий, В. О. Катан, К. Р. Іванов

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ОСНОВА ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Визначена важливість стратегічного планування розвитку сільського господарства у контексті зміцнення економічної безпеки, що втілюється у заходах державної аграрної політики. Здійснено порівняння пріоритетів державної аграрної політики у 2005-2022 рр.

та встановлено, що відсутність надійних та ефективних стратегій розвитку та трансформації аграрного сектору призводить до згубного стану сфери сільського господарства. Авторами представлені пріоритети державної аграрної політики, деталізовані за напрямками, що мають практичну цінність, оскільки Національна стратегія розвитку сільського господарства, що має бути прийнята до кінця 2024 року, невдовзі буде проходити стадію публічного обговорення.

Ключові слова: економічна безпека країни, стратегічне планування розвитку сільського господарства, державна аграрна політика, пріоритети, Національна стратегія розвитку сільського господарства.

The importance of strategic planning for the development of agriculture in the context of strengthening economic security, embodied in measures of the state agrarian policy, is determined. A comparison of the priorities of the state agrarian policy in 2005-2022 was made and it was determined that the lack of reliable and effective strategies for the development and transformation of the agrarian sector leads to a disastrous state of the agricultural sector. The authors present the priorities of the state agrarian policy, detailed by directions that have practical value, since the National Strategy for the Development of Agriculture, which must be adopted by the end of 2024, will soon undergo the stage of public discussion.

Keywords: economic security of the country, strategic planning of agricultural development, state agricultural policy, priorities, National strategy of agricultural development.

УДК 336.7:620.9:728

Рецензент:
Джусов О. А.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри маркетингу
та міжнародного менеджменту
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

О. П. Крупський, Ю. М. Стасюк, А. А. Кобченко

ЗЕЛЕНЕ ФІНАНСУВАННЯ ЯК ФАКТОР ПІДТРИМКИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА СТАЛОСТІ В ЖИТЛОВОМУ БУДІВНИЦТВІ

Зелене фінансування для підтримки енергоефективності та сталості в житловому будівництві є актуальною проблемою в сучасному світі. В цій роботі досліджуються ключові аспекти зеленого фінансування, спрямовані на забезпечення сталого розвитку житлового будівництва та підвищення енергоефективності у цьому секторі. Автори розглядають різноманітні фінансові інструменти, які можуть бути використані для фінансування зелених ініціатив у житловому будівництві, такі як енергоефективні технології, використання

відновлювальних джерел енергії, тощо. Також розглядаються стратегії і політики, які сприятимуть зеленому фінансуванню в житловому будівництві, включаючи стимулювання урядових програм, регулювання та стандартизацію у цій сфері. Зокрема, автори зосереджують увагу на важливості партнерства між урядом, приватним сектором та громадськістю для успішного впровадження зелених фінансових ініціатив у будівельній галузі. Загалом, в роботі висвітлюється важливість зеленого фінансування як стратегічного інструменту для забезпечення сталого розвитку та підтримки енергоефективності у житловому будівництві.

Ключові слова: зелене фінансування, енергоефективність, сталість, житлове будівництво, фінансові інструменти, стратегії, політики, партнерство, урядові програми, регулювання, стандартизація.

Green financing to support energy efficiency and sustainability in residential construction is an urgent issue in the modern world. This paper explores the key aspects of green finance aimed at ensuring sustainable development of housing construction and improving energy efficiency in this sector. The authors examine various financial instruments that can be used to finance green initiatives in housing construction, such as energy-efficient technologies, renewable energy sources, etc. They also discuss strategies and policies that will facilitate green financing in housing, including government incentives, regulation and standardization in this area. In particular, the authors focus on the importance of partnerships between the government, the private sector and the public for the successful implementation of green finance initiatives in the construction industry. In general, the paper highlights the importance of green finance as a strategic tool for ensuring sustainable development and supporting energy efficiency in residential construction.

Keywords: green finance, energy efficiency, sustainability, housing construction, financial instruments, strategies, policies, partnerships, government programs, regulation, standardization.

УДК 334.01

Рецензент:
Макаренко Ю. П.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

Н. В. Куряча

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автором розглянуто теоретичні аспекти інноваційної активності підприємств та сприйнятливості до новацій, які є однією з основних умов формування, збереження та розширення конкурентоспроможності на довгостроковий період, а також створенням потенціалу для майбутнього розвитку підприємництва. Висвітлено основні проблеми та перешкоди на шляху впровадження інновацій у діяльність підприємств. Особливу увагу

приділено значенню творчого мислення та емоційного інтелекту в процесі управління інноваціями. Запропоновано шляхи стимулювання інноваційної активності та створення сприятливого інноваційного середовища в організації.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційна активність, інноваційні ідеї, підприємництво.

The author considered the theoretical aspects of innovative activity of enterprises and receptiveness to innovations, which are one of the main conditions for the formation, preservation and expansion of competitiveness for the long term, as well as the creation of potential for the future development of entrepreneurship. The main problems and obstacles to the implementation of innovations in enterprise activities are highlighted. Particular attention is paid to the importance of creative thinking and emotional intelligence in the process of innovation management. Ways to stimulate innovative activity and create a favorable innovative environment in the organization are proposed.

Keywords: innovation, innovative activity, innovative development, innovative activity, innovative ideas, entrepreneurship.

УДК 338.242.2

Рецензент:
Колосов А. М.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри менеджменту
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка, Україна

С. К. Кучеренко

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Визначені й досліджені підходи до проведення оцінки економічної ефективності управління підприємствами на основі діагностики параметрів їх суб'єкту та об'єкту управління. Проаналізовано тенденції зміни показника ефективності системи управління у вигляді відношення обсягів продукції до приведених витрат на управління. Зроблено висновок о придатності даного критерію для проведення укрупненої оцінки ефективності управління. Запропоновано варіант матриці різних показників ефективності і можливостей їх використання методами математичного моделювання. Досліджено ефективність управління у контексті використання економічної діагностики параметрів самої системи управління. На підставі проведених розрахунків та досліджень розроблено економіко-математичні моделі показників економічної ефективності з метою апробації підходу для оцінювання рівня ефективності інших об'єктів. Визначено вплив на критерій ефективності таких показників як рівень централізації функцій управління, поточних витрат на управління та ін. Досліджено можливість створення нормативної бази параметрів для закріплення позитивних тенденцій їх впливу на підвищення ефективності управління підприємством. Реалізовано підхід стосовно впливу на зміну вхідних параметрів

з використанням кореляційно-регресійної моделі у відповідності із заданим показником ефективності організації управління.

Ключові слова: підприємство, управління, суб'єкт і об'єкт управління, критерій та показники ефективності управління, приведені витрати на управління, апарат управління, економічний ефект.

Approaches to assessing the economic efficiency of enterprise management based on diagnosing the parameters of their subject and object of management are defined and investigated. Trends in changes of the management system efficiency indicator, represented as the ratio of production volume to reduced management costs, are analyzed. The conclusion about the suitability of this criterion for conducting a consolidated assessment of management efficiency is made. A variant of the matrix of various efficiency indicators and possibilities of their use by mathematical modeling methods is proposed. The effectiveness of management in the context of using economic diagnostics of the management system parameters is studied. Based on the calculations and research conducted, economic and mathematical models of economic efficiency indicators have been developed to test the approach for assessing the efficiency level of other objects. The influence of such indicators as the level of centralization of management functions, current management costs, etc. on the efficiency criterion is determined. The possibility of creating a normative base of parameters to consolidate positive trends in their impact on improving enterprise management efficiency is explored. An approach regarding the influence on the change of input parameters using a correlation-regression model in accordance with a given indicator of management organization efficiency is implemented.

Keywords: enterprise, management, subject and object of management, criterion and indicators of management efficiency, reduced management costs, management apparatus, economic effect.

УДК 614.253.4:658.562.2

Рецензент:
Вініченко І. І.,
д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри економіки,
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету

Т. І. Олійник

ОЦІНКА ЯКОСТІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ЯК КРИТЕРІЙ УСПІШНОСТІ УПРАВЛІННЯ В МЕДИЧНИХ УСТАНОВАХ

Управління медичними установами вимагає не лише клінічних знань та медичної експертизи, але й стратегічного планування, організаційних навичок та вміння ефективно керувати персоналом та ресурсами. У сучасному світі якість медичних послуг стає дедалі важливішою для задоволення потреб пацієнтів, забезпечення їхнього здоров'я та підвищення рівня задоволення. Оцінка якості медичних послуг є ключовим критерієм успішності управління в медичних установах, оскільки вона визначає репутацію закладу, рівень довіри пацієнтів, ефективність лікування та його результати. В роботі основна увага

зосереджена на визначенні методів оцінки якості, впливів цього процесу на ефективність управління, та як результати оцінки можуть бути використані для покращення медичної практики і задоволення потреб пацієнтів.

Ключові слова: медичні установи, якість медичних послуг, оцінка якості, управління, ефективність, методи оцінки.

Modern management of medical institutions requires not only clinical knowledge and medical expertise, but also strategic planning, organizational skills and the ability to effectively manage personnel and resources. In today's world, the quality of medical services is becoming more and more important for meeting the needs of patients, ensuring their health and increasing the level of satisfaction. Assessment of the quality of medical services is a key criterion for the success of management in medical institutions, as it determines the reputation of the institution, the level of trust of patients, the effectiveness of treatment and results. The work focuses on defining quality assessment methods, the impact of this process on management efficiency, and how assessment results can be used to improve medical practice and meet patient needs.

Keywords: medical institutions, quality of medical services, quality assessment, management, efficiency, assessment methods.

УДК 336.743:330.341.1:334

Рецензент:
Гринько Т. В.,
д-р екон. наук, професор,
декан факультету економіки
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

Р. А. Павлов, Т. С. Павлова

ВІД БІТКОЇНА ДО СМАРТ-КОНТРАКТІВ: ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ФІЛОСОФІЯ ЦІННОСТІ В ЕПОХУ КРИПТОАКТИВІВ

У роботі розглядається процес інституціоналізації криптоактивів як соціотехнічний феномен та аналізується їхній вплив на практики підприємництва та інноваційний розвиток. Автори застосовують міждисциплінарний підхід, що поєднує економічні, соціологічні та антропологічні методи. Особлива увага приділяється ролі утилітарних токенів у формуванні цінності блокчейн-проектів і розвитку Веб 3.0. Токени розглядаються як інструменти залучення учасників і здійснення операцій капіталізації. Критично аналізуються механізми ICO та ІЕО, пов'язані з ризиками маніпуляцій та конфліктами інтересів. Підкреслюється необхідність вироблення збалансованих підходів до регулювання криптоактивів. Робиться висновок, що інституціоналізація криптоактивів є складним процесом, який потребує міждисциплінарного аналізу та критичного осмислення з урахуванням соціальних, економічних і політичних аспектів. Результати дослідження роблять внесок у розуміння трансформації моделей підприємництва та створення цінності в умовах розвитку блокчейн-технологій.

Ключові слова: криптоактиви, інституціоналізація, блокчейн, токени, ICO, ІЕО, підприємництво, інновації, міждисциплінарний підхід.

The work considers the process of institutionalization of crypto assets as a socio-technical phenomenon and analyzes their influence on business practices and innovative development. The authors use an interdisciplinary approach combining economic, sociological and anthropological methods. Special attention is paid to the role of utilitarian tokens in the formation of the value of blockchain projects and the development of Web 3.0. Tokens are considered as tools for attracting participants and carrying out capitalization operations. ICO and IEO mechanisms related to manipulation risks and conflicts of interest are critically analyzed. The need to develop balanced approaches to the regulation of cryptoassets is emphasized. It is concluded that the institutionalization of crypto-assets is a complex process that requires interdisciplinary analysis and critical thinking, taking into account social, economic and political aspects. The results of the study contribute to the understanding of the transformation of business models and the creation of value in the context of the development of blockchain technologies.

Keywords: cryptoassets, institutionalization, blockchain, tokens, ICO, IEO, entrepreneurship, innovation, interdisciplinary approach.

УДК 339.166.8

І. Є. Семенча

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ШЛЯХИ УПРАВЛІННЯ АДАПТАЦІЄЮ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В ТОРГІВЛІ

Автором розроблено та реалізовано 4-крокову методику аналізу стану торговельного бізнесу з врахуванням зовнішніх та внутрішніх економічних умов, що склалися в Україні у 2022-2023 роках. Спираючись на принципи системності, комплексності, достовірності, обґрунтованості, наочності представлення даних, проаналізовано та визначено проблеми та очікування українських торговельних бізнес-компаній за 2022 та 2023 роки, їх схожі та відмінні риси, пов'язані із здійсненням та управлінням бізнесу, із підприємствами інших сфер діяльності. Результати аналізу перевірено на прикладах діяльності двох торговельних підприємств – оптової та роздрібною торгівлі. Проведений аналіз динаміки, структурний аналіз доходів, витрат, структури персоналу, логістичних показників, показників результатів діяльності. Було підтверджено отриманий перелік актуальних для розв'язання питань щодо покращення економічного стану підприємств торгівлі з врахуванням сучасних умов ведення бізнесу. В ході дослідження запропоновано чотири найбільш важливі напрями адаптації таких підприємств. За напрямом адаптації нових фізичних осіб-підприємців до умов е-торгівлі визначено важливість процесу організації та реалізації продажу товару. Було вперше визначено складові та описано їх зміст і мету використання з точки зору забезпечення ефективного продажу товару. За напрямом активізації аналізу ринкових пропозицій щодо генерування нових бізнес-ідей та організації можливостей до їх реалізації розроблений та описаний алгоритм генерування нових бізнес-ідей та організації можливостей до їх комерціалізації. За напрямом активізації роботи з персоналом вже працюючих бізнесів визначили, що умови, в яких здійснюється взаємодія продавців та клієнтів, змінилися. Тому до персоналу змінюються підходи у рекрутингу та вимоги до їх професійних рис. За напрямом адаптації матеріальних логістичних потоків до сучасних умов забезпечення та економічного розвитку торгівлі вперше запропонована логістична

система, що забезпечуватиме дієвість комплексу економічного обігу та розподілу в діяльності підприємств торгівлі, визначені найбільш актуальні логістичні складові для підприємств оптової торгівлі та для підприємств роздрібної торгівлі.

Ключові слова: роздрібна торгівля, оптова торгівля, економічна діяльність, проблеми, очікування, напрями адаптації, логістична система, рекрутинг, бізнес-ідеї, процес продаж.

4-foot-pace methodology of analysis of the state of trade business is worked out an author and realized taking into account external and internal economic terms that was folded to Ukraine in 2022-2023. Leaning on principles of the system, complexity, authenticity, validity, evenness of presentation of data, problems and expectations of the Ukrainian trading business-companies are analyzed and certain after 2022 and 2023, them the alike and excellent lines related to realization and management of business, with the enterprises of other spheres of activity. The results of analysis are checked for the examples of activity of two trade enterprises - wholesale and retail trade. Conducted analysis of dynamics, structural analysis of accuses, charges, structure of personnel, logistic indexes, indexes of results of activity. The got list of pressing for a decision questions was confirmed in relation to an upturn in the economy of trade enterprises taking into account the modern terms of doing business. During research it offers four is most essential directions of adaptation of such enterprises. After direction of adaptation of new physical persons-businessmen to the terms of electronic commerce importance of process of organization and realization of offtake is certain. Constituents were first certain and their maintenance and aim of the use are described from the point of view of providing of effective offtake. After direction of activation of analysis of market suggestions in relation to generating of new business-ideas and organization of possibilities are to their realization worked out and the described algorithm of generating of new business-ideas and organization of possibilities to their commercialization. After direction activation of work is with the personnel of already working businesses defined that terms cooperation of salespeople and clients comes in that true had changed. Therefore, to the personnel approaches change in hiring and requirements to their professional lines. After direction of adaptation of material logistic streams to the modern terms of providing and economic development of trade the logistic system that will provide effectiveness of complex of economic turnover and distribution in activity of trade enterprises offers first, the most actual logistic constituents are certain for the enterprises of wholesale and for the enterprises of retail business.

Keywords: a retail business, wholesale, economic activity, problems, expectation, directions of adaptation, logistic system, hiring, business-ideas, process, is a sale.

Рецензент:
Семенча І. Є.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри економіки,
підприємництва та управління підприємствами
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

К. М. Тростянська

ПАРТНЕРСТВО ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО: РОЛЬ БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Розглянуто важливість бізнесу в процесі відновлення та розвитку територіальних громад після воєнних конфліктів. Акцентовано увагу на необхідності співпраці між бізнесом, громадами та владою для досягнення стійкого відновлення. Підкреслено важливість стратегічного планування та залучення різних стейкхолдерів для успішного відновлення громад. Виділені ознаки сприяння стратегій територіальних громад розвитку підприємництва на місцевому рівні та налагодженню партнерських відносин. Узагальнені інструменти залучення бізнесу до повоєнного відновлення громад.

Ключові слова: бізнес, територіальні громади, партнерство, повоєнне відновлення, стратегія, розвиток.

The article discusses the importance of business in the process of recovery and development of territorial communities after armed conflicts. It emphasizes the need for cooperation between business, communities, and authorities to achieve sustainable recovery. The importance of strategic planning and the involvement of various stakeholders for successful community recovery is highlighted. The article identifies features of territorial community strategies that promote the development of entrepreneurship at the local level and the establishment of partnership relations. It summarizes the tools for involving business in post-war community recovery.

Keywords: business, territorial communities, partnership, post-war recovery, strategy, development.

Рецензент:
Макаренко Ю. П.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара, Україна

Л. П. Ульянова, Ю. М. Чайка

РОЗБАЛАНСУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В ПЕРІОД СУЧАСНОЇ ВІЙНИ – ЧИННИК НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У роботі досліджено рівень розбалансованості українського ринку праці. Визначено, що за умов війни він є високим, що обумовлено сукупністю прояву об'єктивних причин воєнного часу, а саме, зменшення трудового та виробничого потенціалу як результат руйнівної війни, та чинників суб'єктивного характеру, пов'язаних з не досить досконалим державним управлінням ринковими процесами. Показано, що нестійкість, розбалансованість ринку праці вельми негативно впливає на функціонування виробничих підприємств, які за умов високого рівня безробіття в Україні потерпають від розбіжності між пропозицією праці та попиту підприємств на робочу силу у професійно-кваліфікаційній площині, тобто, існує дефіцит на певну робочу силу. Обґрунтовано, що покращення стану ринку праці в Україні потребує вдосконалення державної соціально-економічної політики у всіх напрямках, котрі пов'язані з відтворенням робочої сили та забезпеченням працездатного населення робочими місцями.

Ключові слова: ринок праці, економічно активне населення, зайнятість, безробіття, зміст праці, характер праці.

The article examines the level of imbalance in the Ukrainian labor market. It was determined that under the conditions of war, it is high, which is due to a combination of the manifestation of objective reasons of wartime, namely, the reduction of labor and production potential as a result of the destructive war, and factors of a subjective nature associated with the insufficiently perfect state management of market processes. It is shown that the instability and imbalance of the labor market has a very negative effect on the functioning of manufacturing enterprises, which, under the conditions of a high level of unemployment in Ukraine, suffer from a discrepancy between the supply of labor and the demand of enterprises for labor in the professional and qualification plane, that is, there is a shortage of a certain labor force. It is substantiated that the improvement of the state of the labor market in Ukraine requires the improvement of the state socio-economic policy in all areas related to the reproduction of the labor force and the provision of jobs to the able-bodied population.

Keywords: labor market, economically active population, employment, unemployment, content of work, nature of work.